

[Bolvig]

Jeg er naturligvis enig med statsministeren i, at en isoleret dansk boykot ikke kan ændre eller bringe raceregimet i Sydafrika til fald, men er statsministeren ikke vidende om, at eksemplets magt er ganske betydningsfuld? Eksemplets magt kan jo have mange aspekter, f. eks. halvoffentlige danske kulindkøb. Jeg er næsten overbevist om, at statsministeren ved sit besøg i det sydlige Afrika har fået en klar fornemmelse af, at de tre skandinaviske landes holdning er bemærket i det sydlige Afrika, og selv om de tre skandinaviske lande tilsammen ikke tæller så meget, så har vi virkelig skabt en goodwill. Dermed har det netop vist sig, at eksemplets magt er meget betydningsfuld.

Derfor tror jeg ikke, statsministeren kan mene, at vi må afvente de større vestmagters holdning. Altså: er statsministeren enig i, at selv et lille land kan virke gennem eksemplets magt?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det, jeg har sagt til præsident Nyerere, sagde jeg efter at have fået en redegørelse for, hvor fortvivlet situationen er i det sydlige Afrika, en beskrivelse af en situation, der er slem, men som går til det værre, en situation, der udvikler sig fra en allerede faktisk eksisterende krig til en krig, der vil eskalere i voldsomt omfang, og som kan risikere at blive en racekrig og en borgerkrig, som vil præge hele det sydlige Afrika. På den baggrund sagde jeg til præsidenten – som jeg også har refereret det i udenrigspolitisk nævn, hvor hr. Steen Folke var til stede –: er der noget, vi fra Danmarks side eller måske i særlig grad fra de nordiske landes side eller måske fra EFs side kan gøre i retning af at øge presset på Sydafrika, på Rhodesia?

Det er da rigtigt, at almindelige henvendelser, også dialoger, næppe har nogen mulighed for at lykkes; det er i hvert fald det, præsidenten giver udtryk for, og som jeg også har refereret i udenrigspolitisk nævn. Præsident Nyerere sagde: »De kan ikke høre«, og det er vel et udtryk for, at han mener, de er så stupide, at det næppe er muligt ad normal vej at påvirke dem. Det er rigtigt, at man i det sydlige Afrika lægger vægt på boykot, men det er også rigtigt, at man er klar over, at skal boykot være effektiv, så er det først og fremmest en lang række større stater, der

skal impliceres i det. Ellers har det kun meget begrænsede muligheder.

Det er også rigtigt, at præsident Nyerere har udtalt, at det ikke nytter at føre dialog med djævelen; det var ikke, fordi jeg spurgte præsidenten, om man skulle tage en dialog, men det var, fordi journalisterne efter min samtale med præsident Nyerere spurgte præsidenten, om det kunne nytte noget med en dialog. Hertil svarede han: »Nej, ikke en dialog med djævelen.«

Hr. Ib Nørlund rejste spørgsmålet om kulboykot eller om at nægte at købe kul fra Sydafrika. Må jeg ikke have lov til at sige, at det spørgsmål er jo rejst flere gange og har været diskuteret vidt og bredt. Man kender regeringens holdning, og jeg tillader mig at henvise til, hvad regeringen har udtalt på dette område. Mere er der vist ikke grund til at sige ved denne lejlighed.

Hr. Bolvig stillede et spørgsmål, nemlig om ikke et lille land kunne være et eksempel i udenrigspolitikken. Jeg vil i al beskedenhed sige: jo, et lille land kan være et godt eksempel, og jeg overdriver overhovedet ikke, når jeg siger, at Danmarks udenrigspolitik respekteres og forstås. Vi respekteres for, hvor ofte og hvor klart vi har udtrykt vores meninger og vores sympatier, men man er naturligvis klar over, at Danmark alene ikke løser de meget store problemer, som man bl. a. har i det sydlige Afrika. Jeg kan endda tillade mig at sige her: vi er udelukkende blevet anerkendt eller rost, eller hvad man nu skal kalde det, for den holdning og den politik, som den danske regering, også de tidligere regeringer, har ført i forhold til raceproblemerne, i forhold til udviklingen i det sydlige Afrika, og der står – jeg rødmer ikke, når jeg siger det – ligefrem respekt om Danmark og Norden i det sydlige Afrika. Jeg tror også godt, de forstår, hvilke begrænsede muligheder der bl.a. er igennem sanktioner, specielt fra et lille lands side eller fra Nordens side.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *statsministeren* af:

Kurt Hansen (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at der mellem regeringspartierne eksisterer planer om statslige indgreb, hvis afviklingen af overens-